



به مناسبت هفته وحدت؛ وحدت اسلامی از منظر آیت الله جوادی آملی

آیت الله جوادی آملی می نویسد: وحدت، مایه بقای جامعه و رسیدن به آرمان‌های ملی و برداشتن موانع پیشرفت است، از این‌رو برای ایجاد و حفظ آن باید تلاش فراوان کرد.

آیت الله جوادی آملی می نویسد: وحدت، مایه بقای جامعه و رسیدن به آرمان‌های ملی و برداشتن موانع پیشرفت است، از این‌رو برای ایجاد و حفظ آن باید تلاش فراوان کرد.

به گزارش خبرگزاری مهر، مقوله وحدت از مباحث بسیارمهم جامعه مسلمین به شمار می رود. حرکت‌های افراطی گروه‌هایی موسوم به داعش بیانگر موجی بر هم زنده بر این اصل مهم است تا شکاف سطحی بین مسلمین راعمیق و ژرف تلقی کنند و جلوه‌ای ناپسند از رحمانیت و رأفت اسلام ناب محمدی را به جهانیان منعکس نمایند.

آیت الله جوادی آملی در رابطه با همین موضوع مهم اعتقاد دارد: انسان، نه از نظر تجرّد روحی، همسان فرشتگان است تا بی نیاز از هماهنگی با همنوع خود باشد و با شعار (وما میّا إلاّله مقام معلوم) زندگی کند و نه از جهت تجسّم بدنی همتای حیوانات است تا بی نیاز از تبادل و تعاون با همنوع خویش باشد و با شعار (قد افلح الیوم من استعلی) که برخاسته از حلقوم درندگان بشرنما چون آل فرعون است به سر برد و نه می تواند بدون تکیه گاه تکوینی، به تشّت و پراکندگی خاتمه دهد و راز و رمز اتحاد با همنوع خود را دریابد و با رفتار مناسب، به وحدت روی آورد و با شعار (قد افلح من تزکی) از هرگونه نقص و عیب برهد و به کمالی برسد. بر این اساس، اولاً انسان‌ها نیازمند زندگی مسالمت آمیز و اتحاد با یکدیگرند؛ ثانیاً پشتوانه این اتحاد باید اهتمام به اجرای حق، و سرکوب کردن باطل باشد؛ ثالثاً برای تحقق اتحاد حقیقی باید به دستورهای وحیانی که به وسیله عقل و نقل کشف می شود، روی آورد.

وی در بیان معنای وحدت و اتحاد مرقوم داشت: «وحدت»، در لغت به معنای یگانه شدن و انفراد است و لغویان، درباره معنای «اتحاد» گفته اند: «والإتحاد، صیرورة الشیئین الموجودین شیئاً واحداً»؛ اتحاد، یکی شدن دو چیز موجود است، بنابراین هرگاه چند چیز، با حفظ خاصیت شخصی خود، هماهنگ شوند، اتحاد حاصل خواهد شد.

وی در تبیین اهمیّت وحدت در کلام گوهر بار امیر سخن(ع) آورده است: امیر مؤمنان(ع) وحدت را ممت بزرگ خدای سبحان بر مردم دانسته است؛ آنجا که فرمود: فَإِنَّ اللَّهَ سُبْحَانَهُ قَدْ أَمَتَّنَ عَلَى جَمَاعَةِ هَذِهِ الْأُمَّةِ فِيمَا عَقَدَ بَيْنَهُمْ مِنْ حَبْلِ هَذِهِ الْأَلْفَةِ الَّتِي يَنْتَقِلُونَ فِي ظِلِّهَا وَ يَأْوُونَ إِلَى كَنْفِهَا بِنِعْمَةِ لَا يَعْرِفُ أَحَدٌ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ لَهَا قِيَمَةً لِأَنَّهَا أَرْجَحُ مِنْ كُلِّ ثَمَنٍ وَ أَجَلُ مِنْ كُلِّ خَطَرٍ: یعنی خداوند بر این اُمّت، ممت گذارده و بین آنان الفت و اتحاد ایجاد کرده است که در سایه آن زندگی کنند و به کنف حمایت آن پناهنده شوند؛ این نعمتی است که احدی نمی تواند بهایی برایش بگذارد، زیرا از هر بهایی گران‌قدرتر و از هر چیز پرازشری، بارزتر است. تعبیر ممت الهی درباره وحدت، بیان‌گر اهمیّت این موضوع است، چون به نعمت عظیم، ممت گفته می‌شود، چنان‌که خدای سبحان از بعثت پیامبرصلی الله علیه و آله و سلم به عنوان ممت یاد کرده است: (لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ).

آیت الله جوادی آملی بیان کرد: حضرت علی(ع) به همراهی با جماعت و کناره‌گیری از جدایی فرمان داده و چنین فرمود: أَلْزَمُوا الْجَمَاعَةَ وَ اجْتَنِبُوا الْفِرْقَةَ؛ نیز می‌فرماید: وَإِيَّاكَ وَ الْفِرْقَةَ! فَإِنَّ الشَّادَّ مِنَ النَّاسِ لِلشَّيْطَانِ كَمَا أَنَّ الشَّادَّ مِنَ الْغَنَمِ لِلذَّبِّ؛ از جدایی دوری کن، زیرا نادر از میان مردم، از آن شیطان است، همان‌طوری که گوسفند وامانده از رمة طعمه گرسنه است. وحدت، آن قدر مهم است که حضرت علی(ع) با وجود مصایب سنگین، به شدت، حافظ اتحاد جامعه اسلامی بود. آن حضرت در نامه‌ای به ابوموسی اشعری چنین مرقوم فرمود: بدان، هیچ‌کس نیست که نسبت به وحدت و اتحاد اُمّت محمد صلی الله علیه و آله و سلم از من حریص‌تر و آنسش به آن از من بیشتر باشد. من در این کار، پاداش نیک و سرانجام شایسته را از خدا می‌طلبم. صبر آن حضرت(ع) نیز برای حفظ وحدت بود؛ صبری که درباره اش فرمود: فَرَأَيْتَ أَنَّ الصَّبْرَ عَلَى هَاتَا أَحْجَى فَصَبْرْتُ وَفِي الْعَيْنِ قَذَى وَفِي الْحَلْقِ شَجٌّ؛ عاقبت دیدم که بردباری و صبر به عقل و خرد نزدیک‌تر است و شکیبایی ورزیدم؛ ولی به کسی می‌ماندم که خاشاک چشمش را پر کرده و توان دیدن را از او ربوده است و استخوان راه گلویش را گرفته و قدرت فریاد را از او سلب کرده است.

وی دلیل سکوت آن حضرت(ع) را از لسان آن امام چنین ابراز داشت: آن حضرت درباره دلیل سکوت خود فرمود: وَأَيُّمُ اللَّهُ! لَوْلَا مَخَافَةُ الْفِرْقَةِ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ وَ أَنَّ يَعُودَ الْكُفْرَ وَ يَبُورَ الدِّينَ لَكُنَّا عَلَى غَيْرِ مَا كُنَّا لَهْمُ عَلَيْهِ؛ به خدا سوگند! اگر بیم وقوع تفرقه میان مسلمانان و بازگشت کفر و تباهی دین نبود، رفتار ما با آنان به گونه‌ای دیگر بود. حضرت علی(ع) پس از انتخاب عثمان برای

خلافت مسلمانان چنین فرمود: شما می دانید که من از همه برای خلافت شایسته ترم. به خدا سوگند! تا وقتی که کار مسلمانان رو به راه باشد و تنها بر من جفا شده باشد، مخالفتی نخواهم کرد. این سخنان نشان می دهد که وحدت از اهمیت ویژه ای برخوردار است و حضرت علی(ع) از هیچ کوششی برای ایجاد و حفظ وحدت دریغ نورزید. وحدت، مایه بقای جامعه و رسیدن به آرمان های ملی و برداشتن موانع پیشرفت است، از این رو برای ایجاد و حفظ آن باید تلاش فراوان کرد.

این حکیم در همین راستا به مظاهر وحدت در احکام اسلامی هم اشاره داشته و مرقوم داشت: مظاهر وحدت در احکام اسلامی فراوان است که از جمله می توان به اقامه نماز جماعت، نماز جمعه، نماز عیدین، مراسم حج، جهاد و... اشاره کرد. این احکام، حاکی از اهمیت وحدت و یکپارچگی امت اسلامی است، از این رو باید نسبت به اجرای آن ها عنایت ویژه داشت.

.....

منبع: کتاب روابط بین الملل در اسلام: آیت الله جوادی آملی